

Intervenció de José Montilla al Consell Nacional del PSC (7 de maig 2005)

Benvolgudes companyes i companys.

Bon dia a tothom.

Vull encetar la meva intervenció en aquest Consell Nacional parlant-vos d'Europa i de la seva construcció atès que som en vigílies del Dia d'Europa, el 9 de maig. Aquest dilluns.

I vull fer-ho perquè, més enllà de la celebració en un dia determinat de la voluntat històrica dels europeus per construir una casa comuna i superar definitivament velles rivalitats, som en un moment especialment transcendent d'aquest procés vertebrador, que va arrencar ara fa cinquanta-cinc anys.

El passat 20 de febrer, els catalans i el conjunt dels espanyols vam ratificar, en referèndum, de forma àmpliament majoritària la Constitució Europea. El President del Govern espanyol José Luis Rodríguez Zapatero, va apostar perquè Espanya fos el primer Estat de la Unió en aprovar el text del nou Tractat en referèndum.

Amb la convocatòria d'aquesta consulta (tot preveient-ne un resultat afirmatiu suficientment ampli), el govern espanyol pretenia dues coses. Primer, exemplificar fins a quin punt Europa, i l'impuls a la construcció europea, tornava a situar-se com a màxima prioritat per a Espanya. I, segon, que el Sí espanyol servís d'estímul per a les consultes populars que també estaven anunciades a d'altres països, com ara França, però que podien travessar algunes dificultats en quant al suport popular.

Com recordareu, a França, la direcció del Partit Socialista, dirigit per François Hollande, amb el suport de Lionel Jospin, i després d'una consulta interna a tota la militància, va decidir de demanar el vot afirmatiu al text del Tractat Constitucional. Va haver-hi un debat en profunditat i els arguments coherents i d'oportunitat històrica s'imposaren a la fàcil estratègia d'oposar-s'hi simplement perquè la dreta era al govern i els socialistes a l'oposició.

El sentit de responsabilitat dels socialistes ens situa sempre, aquí i arreu, a les antípodes d'aquest tipus d'anàlisis tan primàries. Hollande va resumir-ho molt bé quan, a fi de desfer la crítica pueril pel fet de recomanar el mateix vot que Chirac, va dir que a França els socialistes

serien els primers a demanar el Sí. Vull recordar que a Catalunya i a Espanya també fou així.

Ara, a poques setmanes del referèndum francès, sembla que la dreta més oportunista i xenòfoba però també una part de l'esquerra, a mig camí entre el vell jacobinisme i la fàcil demagògia antisistema, campen amb certes possibilitats d'èxit. Hi ha el risc que el malestar -el mal humor, com diuen alguns-, cap a la presidència de Chirac i els governs de la dreta s'expressi cap a un rebuig envers la Constitució Europea. Seria un greu error col·lectiu. Fóra una manera absolutament estèril d'hipotecar el futur de França i també segurament el dels altres pobles europeus.

Ara emergeix les conseqüències d'aquell error col·lectiu de 2002, a les presidencials, quan Jospin, recordeu, no va passar a la segona volta. Quan molts francesos va haver de votar Chirac amb la pinça al nas per evitar l'elecció de Le Pen.

Estic convençut, però, que aquest cop els francesos no es tornaran a equivocar. Que al final el sentit comú s'imposarà. Per això vull ara expressar el suport del PSC cap als companys del PS francès, en uns moments en què allò que hi ha en joc no és l'elecció d'un nou President o

d'un nou govern per a França sinó l'oportunitat històrica per fer avançar el procés de construcció europea.

D'ara en endavant, cada nova consulta, a França o a qualsevol altre país, serà també la nostra.

Saludo també la victòria laborista de Tony Blair al Regne Unit. Més enllà de les diferències insalvables que ens separen en relació a la guerra Iraq que són a més a més una de les causes de la pèrdua d'un bon grapat de diputats, celebros la seva reelecció per raons diverses. Primer, perquè ha impulsat noves polítiques socials (ha reintroduït el salari mínim, per exemple) i ha estat capaç, doncs, de vèncer una certa hegemonia ideològica del neoliberalisme. I, segon, perquè Blair i els laboristes són la millor garantia que el Regne Unit seguirà present en el procés de construcció europea, enfront del rebuig dels conservadors.

Dit això, vull ara entrar a valorar la situació actual de la política espanyola i fer-ho a partir de dos eixos. Primer, en clau de balanç del que han estat els primers dotze mesos d'aquesta nova etapa de govern socialista. I, segon, posant l'accent en el present i en els reptes més immediats.

Certament allò que més ha cridat l'atenció, sobretot perquè ha fet enrabiatar a la dreta nostàlgica espanyola tan influent avui en el PP, ha estat l'impuls a nous drets socials i l'enfortiment del principi de ciutadania per a tothom. Tot això s'exemplifica en l'aprovació d'un seguit de mesures, com són la llei integral contra la violència de gènere; les reformes per agilitzar el divorci i el reconeixement del dret al matrimoni de les parelles homosexuals; un nou Reglament d'Estrangeria que garanteix la immigració legal i ordenada; i l'elaboració d'un Codi de Bon Govern que incrementa l'exigència d'austeritat i transparència dels ministres i alts càrrecs del Govern.

Unes reformes que, com dic, han rebut l'hostilitat, quan no la desqualificació grollera o, encara pitjor, els vaticinis apocalíptics de Fraga sobre la decadència de la demografia espanyola fruit dels seus prejudicis homofòbics.

Paral·lelament s'han aprovat uns Pressupostos per a l'any 2005 que indiquen quina és l'opció econòmica que aquest govern vol emprendre. I vull posar avui l'èmfasi en la part econòmica perquè sense creixement i bones perspectives difícilment podrem dur a terme aquells compromisos més ambiciosos que tenim en política social, i que després detallaré.

Però també perquè és indubtable que Espanya necessita una aposta forta per sectors estratègics que a mig i llarg termini permetin al nostre país assolir els objectius que es proposa la Unió Europea: ser una economia social de mercat altament competitiva, medioambientalment sostenible, tendent a la plena ocupació i amb una protecció social alta.

Els Pressupostos d'enguany comencen a transitar pel bon camí. Malgrat les greus hipoteques que ens ha deixat el PP. I que convé denunciar tantes vegades com calgui perquè, en rigor, la gestió dels governs d'Aznar fou en molts capítols irresponsable, tramposa i ineficaç.

Sense anar gaire lluny, aquesta mateixa setmana s'ha fet efectiva la reclamació de la Comissió Europea a Espanya per l'ús fraudulent que en va fer el govern del PP dels fons agrícoles en l'afer de Ili. En total, 117 milions d'euros que s'hauran de retornar, més una multa. En el terreny industrial no puc estar-me de recordar el cas de les drassanes d'Izar, que el govern del PP va estar a punt de dur a la fallida, per manca justament de política industrial. En el camp medioambiental, però amb fortíssimes implicacions econòmiques, tenim la desídia del PP per

complir el Protocol de Kyoto, subscrit per Espanya. Són només uns exemples d'una llarga llista de despropòsits, però que el govern socialista ha estat capaç d'encarar i resoldre aquest any.

D'altra banda, l'economia espanyola va créixer el 2004 un 2,7% (el major creixement dels darrers 3 anys), el nombre d'aturats ha baixat considerablement, prop de les 200.000 persones amb un augment de l'ocupació de més de 700.000 persones. Paral·lelament, l'afiliació a la Seguretat Social ha crescut en més de mig milió de persones des del març del 2004 al març del 2005, i el superàvit econòmic és espectacular, la qual cosa permetrà enfortir el fons de garantia amb 5.000 milions € més. Finalment, s'ha impulsat un Pla de Dinamització de l'Economia que inclou 100 mesures orientades a augmentar la competència i la productivitat.

Tot això, com dic, perquè és fonamental que l'economia no tan sols rutlli formalment bé, sinó que puguem situar-la en poc temps en un escenari altament competitiu i internacional. Cal, doncs, que sigui de qualitat en tots els aspectes i garanteixi l'estabilitat laboral. En aquest sentit, pactes socials amplis com l'Acord Estratègic firmat a Catalunya, impulsat pel Govern de la Generalitat, és un

exemple magnífic que detalla molt bé l'esforç que cal fer per reorientar tot els eixos que intervenen en el conjunt del sistema productiu davant els reptes de la globalització: començant per les infraestructures, passant per polítiques d'ocupació i de formació, les infraestructures o el R+D+i.

Deixeu-me ara que obri un parèntesi en aquest balanç i que situï aquest “Acord estratègic per a la internacionalització, la qualitat de l'ocupació i la competitivitat de l'economia catalana” justament com un bon exemple de la política –amb majúscula- que un govern ha de fer. Aquest ambiciós Pacte posa de manifest fins a quin punt és d'avorrida la cantarella de l'oposició de Mas i Piqué quan acusen repetidament l'executiu català de paràlisi o quan critiquen que hi hagi poca activitat legislativa en una legislatura que està justament afrontant la reforma legal més important: l'Estatut.

Però, retornant al balanç dels primers dotze mesos de govern socialista a Espanya, cal recordar com és d'essencial per a nosaltres la política social. El 2005 n'hem pogut oferir ja un primer tast: s'han incrementat en 66 milions € els fons destinats a beques; ha augmentat fins a 513 € al mes el Salari Mínim Interprofessional (que se situarà en 600 € al mes al final de la legislatura); i s'han

augmentat les pensions mínimes, les quals recuperaran, per primera vegada en vuit anys, poder adquisitiu (300.000 ciutadans i ciutadanes en resultaran beneficiats a Catalunya).

Però que ningú no dubti que les nostres ambicions van encara més enllà, i que s'explicitaran en els següents anys d'aquesta legislatura.

Finalment, no puc estar de referir-me a un punt pel qual els socialistes catalans som especialment sensibles: l'avenç cap a l'Espanya plural.

En aquest temps el govern socialista ha complert amb la paraula donada amb gestos i mesures, des de l'impuls del català, el basc i el gallec a Europa (sense oblidar la solemne defensa que en féu Zapatero davant l'Assemblea Nacional francesa), fins al reiterat compromís amb el procés de reforma estatutària a Catalunya, passant per la participació de les CC.AA en les delegacions de l'Estat davant el Consell de la Unió Europea, o el retorn dels papers de Salamanca, dels papers que van ser incautats a la Generalitat de Catalunya i a nombrosos ciutadans i organitzacions cíviques i socials del nostre país. Un retorn que és el reconeixement de la dignitat de Catalunya com a

poble, i el reconeixement de la Generalitat com a institució de Govern de Catalunya.

Tanmateix, tots sabem, i aquests darrers dies s'ha posat de manifest, fins a quin punt aquest capítol –el debat sobre el model d'Estat- és delicat, sobretot quan des de Catalunya s'expliciten propostes de reforma que es consideren legítimes, d'altra banda plenament constitucionals, i s'entra ja en una matèria també d'alt voltatge: el finançament.

D'entrada cal constatar una cosa fonamental: el debat ja està obert. No hi ha marxa enrere. I no hi ha marxa enrere malgrat que es produeixin declaracions fora de to, fora de lloc, extravagants i moltes vegades insultants. Malgrat a aquestes desafortunades, gens constructives i, sobre tot, poc útils, insisteixo, el debat està obert i no hi ha marxa enrere.

Així mateix, vull recordar-vos que hi havia molts que no volien obrir aquest debat. Sobre tot, la direcció del PP no volia de cap manera parlar-ne. Per tant, més enllà del procés (que inevitablement serà complicat), i del seu resultat final (on no poden haver-hi vencedors ni vençuts), hi ha un aspecte que ja s'ha guanyat: el procés de la

reforma del finançament ja s'ha encetat i Catalunya, i el conjunt d'Espanya, en sortiran millor.

Hi ha una idea que avui ja molts pocs qüestionen a Espanya. Bé, hi ha pocs que la qüestionen, però els que ho fan criden molt i tenen al seu costat tot un seguit de parafernàlia mediàtica, que fa d'altaveu, semblant que siguin molts, però us asseguro que no són tants.

La veritat és que hi ha pocs que qüestionen que Catalunya està injustament finançada i que l'acumulació de dèficits perjudiquen el seu creixement econòmic i la qualitat de vida dels ciutadans que hi viuen i hi treballen. El President Zapatero ho ha reconegut, ho ha afirmat, i el Govern socialista n'és ben conscient.

La proposta del Govern de Pasqual Maragall és certament ambiciosa, és una proposta de màxims, perquè no proposa un lleu retoc sinó un model de finançament reformat. Té una clara orientació federal i en té diverses virtuts:

1. Neix amb la voluntat de ser útil al conjunt de les CC.AA, perquè és aplicable a totes aquelles que ho desitgin.
2. Respecta les normes del joc perquè és perfectament constitucional.

3. I finalment, S'ha elaborat sabent que és un punt de partida per a negociació.

Ara bé, en primer lloc, cal acabar de negociar-la a Catalunya. Convé molt que hi hagi unanimitat entre les forces polítiques catalanes.

Cal veure si Convergència i Artur Mas saben en les setmanes que vénen estar a l'alçada del moment històric o jugaran definitivament a posar-hi pals a les rodes, cavalcant en l'estèril radicalisme i destruint l'imprescindible consens. Si opten per aquesta via, poden perjudicar fatalment el procés fins a fer-lo fracassar. És veritat. Però estic convençut que això no els hi sortiria de franc electoralment. Que ho pagarien molt car.

Després de les frustracions que van provocar els seus pactes al Majestic, CiU no té legitimitat per exigir el "tot o res". Allò que mai no van gosar demanar al PP, ara no pot exigir-ho. En realitat, el problema de Mas és que se sap amb poca credibilitat nacionalista i pretén recuperar-la ara a base de plantejaments impossibles i afirmacions solemnes.

Mas té, a banda d'una qüestió de baixa credibilitat, un altre problema: no l'encerta gaire. Va pronosticar que al si del

Govern Català no hi hauria acord sobre el finançament. Va dir que, al final, CiU hauria de socórrer ERC perquè des del PSC no ens atreviríem a posar sobre la taula una proposta de màxims. CiU i Mas estan desconcertats perquè, com sempre, els passa que es creuen les seves pròpies mentides.

A Mas i a la federació els demano que es deixin de partidismes i de personalismes. Que siguin més patriotes que nacionalistes. Que Mas accepti amb honor el paper que li toca ara jugar com a cap de l'oposició, amb lleialtat al President de la Generalitat. Que Mas sigui un actiu -i no un escull- per tirar endavant un nou Estatut i bon sistema de finançament per Catalunya.

També en Piqué, tot i les òbvies dificultats que l'imposen des de Madrid, pot jugar una carta útil per a Catalunya: moderar el PP, tot auspiciant una actitud favorable a la negociació. Ens agradaria tornar a escoltar el Piqué del diàleg i el consens. El Piqué anterior a la falsa moció de censura. I no, en canvi, el líder d'un grup parlamentari minoritari que s'entesta en propagar un escenari apocalíptic de desgovern i crispació.

En qualsevol cas, la proposta del Govern de Catalunya ha recollit d'entrada suports molts destacats de la societat civil catalana (empresaris, sindicats, mitjans de comunicació, entitats ciutadanes, cambres de comerç) i un estat d'opinió general favorable envers un nou model de finançament.

El Govern de Zapatero ho sap. Com va dir molt bé l'altre dia la Vicepresidenta De la Vega, el Govern socialista no tem als debats, al contrari de Rajoy i el PP que no en volen sentir ni a parlar. De manera que a la Conferència de Presidents Autònoms se n'ha de parlar i, consegüentment, s'hi debatrà. Altra cosa és que la negociació real tindrà uns altres escenaris: bilaterals perquè són efectius i multilaterals perquè són necessaris. L'acord final es configurarà en el Consell de Política Fiscal i Financera de l'Estat, amb el màxim consens possible i després d'una negociació a totes bandes.

Escolteu, que ningú tingui cap dubte, la posició i l'actitud del Govern socialista és positiva per a Catalunya, perquè davant la reforma global del finançament autonòmic fixa tres objectius. Aquests són, com recordava aquesta setmana la Vicepresidenta De la Vega:

1. millorar els recursos financers dels governs autonòmics;
2. augmentar l'autonomia financera de la CC.AA;

3. i preservar la cohesió i la solidaritat interterritorial.

La proposta catalana encaixa, doncs, en aquests tres punts i, per tant, no hi cap dificultat per afrontar una discussió oberta, franca i rigorosa. Això no treu, és clar, que hi hagi discrepàncies i possibles desacords en el procés, però al final sumarem més.

Això sí, el que cal evitar de totes passades és enverinar el debat amb sortides de to, maximalismes, i desqualificacions. Hi ha paraules perilloses que entre tots hauríem d'evitar, "expoli" o "insolidaritat" per exemple. Cap de les dues ni és justa ni ens pot ajudar a avançar. Fem el possible per desterrar-les.

Dic això, perquè cal també que fem molta pedagogia. La proposta catalana té detractors, molts detractors. Alguns convençuts dels seus plantejaments, però d'altres que actuen amb mala fe. Hi ha gent que juga amb les propostes dels catalans i catalanes per insultar-nos, per acusar-nos d'insolidaris, de "peseteros", per fer-nos antipàtics arreu d'Espanya, per generar un enfrontament interterritorial que només beneficia els seus interessos partidaris o personals.

Per tant, els catalans i catalanes ens hem d'explicar. No podem donar recursos i eines a tots aquells entestats en destruir, que no volen discutir, que aspiren a que el debat territorial acabi sent una esbroncada territorial.

Ens hem d'explicar perquè nosaltres no volem imposar la nostre proposta. No, nosaltres la volem discutir i la volem defensar on calgui. Però, a la vegada, tampoc acceptarem que ens tractin d'imposar res.

Ens hem d'explicar, però també cal a anar per feina. Catalunya havia perdut pistonada en els darrers anys. Ho vam dir moltes vegades des de l'oposició. Una part de la culpa d'aquest retrocés econòmic, tenia el seu origen en la manca d'inversions de l'Estat i en un sistema de finançament no adequat a les necessitats del país. Un sistema, ara vigent convé recordar-lo, pactat entre Aznar i Mas.

Però també cal que fem quelcom d'autocrítica. Aspirar i obtenir un major autogovern i un millor finançament no vol dir renunciar a exercir les responsabilitats que tenim aquí i ara. I no tots els mals venen de fora. Aquest és el discurs fàcil –i sovint únic- dels nacionalistes. Però, aquest no ha estat, no és, i no ha de ser el discurs dels socialistes.

En els darrers deu anys, Catalunya ha crescut per sota de la mitjana d'Espanya. La nova orientació de la política econòmica que està impulsant el Govern del President Maragall i, concretament, el Conseller Castells –m'he referit abans a l'Acord Estratègic- vol redreçar aquesta situació.

Però aquesta aposta decidida per un creixement econòmic i social, que ahir va concretar el President Maragall tot coincidint amb els 500 dies de govern progressista a Catalunya, es sustenta en una major productivitat que no es pot veure limitada per posicions –per molt legítimes que siguin- que paralitzen projectes d'infraestructures que necessitem.

Projectes que no poden quedar paralitzats en nom d'una manera reduccionista i molt discutible d'entendre la necessària preservació del nostre territori. Cal preservar-lo, però a l'hora cal preservar el creixement del país i, sobre tot, el futur de les persones.

I cal fer-ho, sense encarir els factors que determinen la nostra competitivitat i, alhora, incrementen la inflació que suporten els catalans i catalanes com a consumidors.

Evidentment, els socialistes catalans estem oberts a dialogar sobre aquests temes. Però –i això vull afirmar-lo amb claredat- des del convenciment que la majoria dels ciutadans veuen en nosaltres –en la nostra gestió de govern- la millor garantia pel creixement econòmic i social del Catalunya. I no els defraudarem.

Companys i companyes, els reptes que tenim plantejats són exigents, però tinc el convenciment que els assolirem.

Avançarem amb decisió i amb seriositat. I avançarem dialogant, negociant i arribant a acords, que és la manera i el mètode amb el qual Catalunya i el catalanisme polític han convençut històricament. Fixeu-vos sinó en la qüestió tan sensible dels “papers de Salamanca”.

Amics, amigues, l’ambició no està renyida amb el sentit comú. Tot el contrari. L’ambició i el raonament són companys de viatge. Han de ser companys de viatge.

Estem davant un moment històric. Tenim un govern de progrés a Catalunya i un govern socialista a Espanya que col·laboren per a fer possible un horitzó federal de progrés per a tots els pobles d’Espanya.

Aquest any de política de realitats ens permet afirmar, a més, que el Govern socialista té avui una màxima sintonia amb Catalunya, una sintonia profunda amb les aspiracions i anhels de la societat catalana que no haurien de menystenir -i que haurien d'aprofitar- els nostres socis i els nostres adversaris. Perquè el Govern socialista no compta únicament amb el suport dels socialistes catalans. Compta amb el suport de la majoria del poble de Catalunya que l'ha fet possible amb el seu recolzament electoral.

Durant aquestes setmanes, els socialistes catalans estem explicant arreu de Catalunya, el balanç d'allò que ha fet el Govern socialista i també les prioritats que tenim per al segon any de legislatura. Unes prioritats que se sintetitzen, al costat de les reformes institucionals tantes vegades esmentades i del projecte de l'Espanya plural, en tres reptes concrets:

- Consolidar el creixement econòmic, enfortint la inversió orientada a la recerca, innovació i desenvolupament del nostre sistema productiu.
- Reformar el mercat de treball, a través d'un acord entre els diferents agents socials, amb l'objectiu d'avançar decididament cap a unes relacions laborals més estables i de més qualitat.

- I aprovar la llei de l'autonomia personal com a primer pas per a fer realitat un nou pilar de l'Estat de Benestar que doni resposta –a través de prestacions i serveis- als problemes de dependència que pateixen una part rellevant de la nostra societat.

Us deia fa una estona que la política social és l'essència fonamental de la raó de ser dels socialistes i que, per tant, la nostra ambició és àmplia en aquest terreny. Per tant, aquesta Llei de Dependència que us anuncio, que el PP havia promès repetidament però que no va fer mai, està cridada a convertir-se en un element important i identificador de l'obra de govern socialista fins al final de la legislatura. Això vol dir que farem una aposta necessàriament realista però molt ambiciosa. Que fixarà amb claredat els màxims objectius a assolir. D'altra banda, no fer-ho seria incongruent amb el nostre discurs. Seria contradictori amb una política en favor de la igualtat de les dones, que són, en definitiva, les que més durament pateixen la manca de polítiques socials en favor de les persones dependents.

Els socialistes hem universalitzat i hem fet avançar els drets socials a Espanya en els camps de l'educació, amb l'extensió de l'ensenyament obligatori fins als 16 anys, la

universalització del dret a la sanitat i la millora de les pensions, incloent-hi el dret a percebre pensions no contributives. Són tres fites en què els socialistes hi hem estat històricament al capdavant. Ara encetarem un altre pilar de l'Estat del Benestar amb una Llei en favor de les persones dependents i els seus drets socials.

Companyes i companys, els socialistes complim amb la promesa donada. Al llarg d'aquests mesos moltes de les nostres propostes ja s'han fet realitat. En aquest sentit, la nostra credibilitat és molt alta.

Ens espera una legislatura fascinant. Encara tenim tres anys per endavant. Anem pel bon camí. Som en el centre de totes les mirades i de gairebé totes les esperances.

Després del País Basc, aviat tocarà Galícia, on aquest cop és possible el canvi. Si el PP perd la majoria absoluta, Fraga se'n va a casa. I Rajoy llavors haurà d'optar entre el retorn al centre, al pragmatisme i la moderació, o endinsar-se definitivament en les trinxeres de la crispació i la visceralitat. Que vagi en compte perquè, si no ho fa, pot acabar sent presoner dels sectors més hooligans del seu partit.

Companyes i companys, no fem cas dels qui sempre vaticinin mals auguris. D'aquells que no creuen en la racionalitat, el bon tarannà, el diàleg franc, la mútua lleialtat. Els socialistes estem compromesos amb la societat catalana. El PSC participa activament en la governació d'Espanya. No són dues causes que es puguin enfrontar. No són dos camins divergents.

Fa alguns anys, quan Pasqual era Alcalde i la Ciutat va obtenir els Jocs Olímpics, recordo que, enfront al fals dilema que plantejava el pujolisme, afirmaven una cosa que sempre ha estat certa: "el que és bo per Barcelona és bo per Catalunya".

Doncs escolteu, que ningú no en dubti, el que plantegem ara perquè convé molt a Catalunya també ho fem amb el ferm convenciment "que també és bo per a Espanya".

En efecte, el que es bo per Barcelona és bo per Catalunya, i el que és bo per Catalunya és bo per Espanya.

Que sigui així sempre!

Moltes gràcies.

